

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра італійської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ІФ
Ганна ТРИФОНОВА
(підпис)
«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 1.2.7 Теорія основної іноземної мови (італійська)

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Філологія. Мова та література (італійська)

(назва)

спеціальність 035 Філологія

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація 035.052 романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська

(назва спеціалізації)

факультет іноземних мов

(назва факультету)

2020 – 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Теорія основної іноземної мови (італійська) для студентів 3 курсу освітньо-професійної програми Філологія. Мова та література (італійська).

Розробники: Грачова А. В., старший викладач кафедри італійської філології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри італійської філології

Протокол від “27” серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри італійської філології

(підпис)

(Г. В. Трифонова)

(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		очна (денна) форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів: 6	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна
Модулів: 2	ОПП Філологія. Мова та література (італійська) Спеціальність <u>035 Філологія</u> (код та найменування спеціальності)	Рік підготовки
Змістових модулів: 8		
Індивідуальне науково- дослідне завдання _____		
(назва)		
Загальна кількість годин: 180		3-й
		Семестр
		5-й, 6-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: Бакалавр	32 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		118 год.
		Індивідуальні завдання: 2
	Вид контролю: I сем. – залік; II сем. – екзамен	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми
здобуття вищої освіти –
33 / 67

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з основними поняттями і категоріями фонетики сучасної італійської мови, формування артикуляційних навичок та навичок інтонування мовлення з урахуванням особливостей італійської вимови; забезпечення студентів необхідними знаннями про склад італійської лексики та особливості її вживання, про джерела збагачення лексичного складу італійської мови, зміни значення слів, словотворення, розвиток фразеології, формуванні вмінь використовувати отримані теоретичні знання при аналізі мовного матеріалу та проведенні самостійного лексикологічного дослідження.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів із сучасним станом мовознавчої науки про фонетичну будову італійської мови;
- узагальнити та поглибити знання з фонетики, якими студенти володіють в результаті вивчення нормативного курсу;
- розвинути здібність робити практичні висновки при спостереженні над теоретичним матеріалом;
- дослідити словниковий склад мови у діахронічному та синхронічному аспектах;
- ознайомити студентів із мовною лексикою, як сукупністю слів і словотворчих елементів, які складають організовану і цілісну систему;
- проінформувати щодо морфологічних явищ, які певним чином об'єднуються за спільними ознаками і вивчаються у сукупності – у їх морфологічному складі, за значенням, сталими властивостями, лексико-стилістичними ознаками, походженням, діалектичними розбіжностями.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: нормативна дисципліна професійної підготовки

Результати навчання:

- мати базові знання про основні поняття та категорії фонетики, особливості наголосу, інтонації та ритм фрази;
- знати систему голосних та приголосних звуків, особливості їх комбінації в італійській мові;
- розуміти шляхи збагачення лексичного складу мови (полісемія, запозичення, неологізми), мати уявлення про явища синонімії, антонімії, омонімії;
- мати знання про значення слова як основної одиниці лексичної системи;
- володіти інформацією про специфіку сполучуваності лексичних одиниць, види фразеологізмів;
- вміти сприймати на слух та продукувати звукові одиниці італійської мови;
- володіти знаками фонетичної транскрипції для позначення італійських фонем;
- вміти орієнтуватися у лексичній структурі італійської мови із метою кращого розуміння мовної картини світу італійців, а також грамотно користуватися словниками різних типів.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття про звуковий склад італійської мови. Будова мовленнєвого апарату. Поняття про фонему. Фонетична транскрипція голосних, приголосних (напівприголосних)

- Загальна характеристика італійської вимови.
- Поняття про фонему.
- Будова мовленнєвого апарату. Основні органи мовлення, їх роль у формуванні звуків.
- Звуки італійської мови (голосні переднього та заднього ряду)
- Носові звуки та їх графічне зображення.
- Фонетична транскрипція голосних, приголосних та напівголосних
- Літери іншомовного походження. Німа "h"

Змістовий модуль 2.

Тема 2. Система голосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських голосних.

- Фонетичні характеристики італійських голосних.
- Класифікація італійських голосних.
- Фонологічні опозиції голосних (відкриті-закриті)
- Фонологічні опозиції голосних (переднього-заднього ряду).
- Фонологічні опозиції голосних (лабіалізовані-нелабіалізовані).
- Правила вимови "e" та "o" відкритого та закритого. Характеристика італійських напівголосних
- Подвоєння голосних (гагіг'іоріатепіо)
- Напівголосні звуки. Дифтонги та трифтонги.

Змістовий модуль 3.

Тема 3. Система приголосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських приголосних.

- Фонетичні характеристики італійських приголосних
- Класифікація італійських приголосних
- Характеристика змичних (оссіш^е) приголосних
- Характеристика щільових (созігііі^е) або фрикативних (аїггісаіе) приголосних
- Фонологічна опозиція та диференційні ознаки дзвінких, глухих, носових та чистих приголосних.

Змістовий модуль 4.

Тема 4. Інтонація італійського речення. Ритм та його функції. Особливості мелодійного оформлення фраз різних комунікативних типів.

- Ритм. Функції мовленнєвого ритму
- Взаємодія компонентів інтонації (наголос, темп, мелодика, тембр)
- Мелодика розповідного речення
- Мелодика запитального речення.
- Мелодика окличного та спонукального речення.
- Інтонація складного речення.

МОДУЛЬ 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ІТАЛІЙСЬКОЇ)

Змістовий модуль 5

Тема 5. Фундаментальні засади порівняльної лексикології. Слово як базова лінгвістична одиниця.

- Основні галузі лексикологічних досліджень: етимологія, неологія, дериватологія, ономастика, семасіологія, фразеологія, фоносемантика, діалектологія, лексикографія.
- Типи словників. Способи формування словникового гнізда/ статті. Методи дослідження словникового складу мови.
- Загальна, порівняльна, контрастивна лексикології: завдання, об'єкт та предмет дослідження.

- Поняття слова у лексикологічних студіях. Слово у семіотичному розрізі. Функції та характеристика слова як сигніфікативного знака.

Змістовий модуль 6.

Тема 6. Поняття значення.

- Функціональний та референційний підходи до визначення значення.
- Співвідношення між концептом та поняттям.
- Денотативне (пряме/ логічне) і конотативне (непряме/ переносне/ образне) значення слова.
- Синонімія, антонімія, полісемія, омонімія.

Змістовий модуль 7.

Тема 7. Фразеологічні одиниці та їх формування.

- Вільні словосполучення та усталені вирази. Диференційні риси. Вітчизняні та зарубіжні підходи до проблеми виокремлення та класифікації фразеологізмів: єдності, сполучення, зрощення, фразеологічні вирази; колокації, ідіоми.
- Характеристика структури та семантики класів усталених виразів. Афоризми, приказки та паремії у системі фразеології.
- Джерела походження фразеологізмів в італійській мові, стильова ознака їх вживання.

Змістовий модуль 8.

Тема 8. Особливості словотвору в італійській мові.

- Морфемна будова італійських слів.
- Класифікація морфем за структурно-функціональним критерієм: корінь, основа, афікси, інтерфікси, постфікси, флексії.
- Прості, похідні та складні слова.
- Словоскладання, скорочення і конверсія на морфологічному, синтаксичному та семантичному рівнях в італійській мові.

4. Структура навчальної дисципліни

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Поняття про звуковий склад італійської мови. Будова мовленнєвого апарату. Поняття про фонему. Фонетична транскрипція голосних, приголосних (напівприголосних)	21	4	3			14						
Разом за змістовим модулем 1	21	4	3			14						
Змістовий модуль 2.												

Тема 2. Система голосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських голосних.	22	4	3			15						
Разом за змістовим модулем 2	22	4	3			15						
Змістовий модуль 3.												
Тема 3. Система приголосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських приголосних.	23	4	4			15						
Разом за змістовим модулем 3	23	4	4			15						
Змістовий модуль 4.												
Тема 4. Інтонація італійського речення. Ритм та його функції. Особливості мелодійного оформлення фраз різних комунікативних типів.	24	4	4		1	15						
Разом за змістовим модулем 4	24	4	4		1	15						
Разом за модуль 1	90	16	14		1	59						
Модуль 2.												
Змістовий модуль 5.												
Тема 5. Фундаментальні засади порівняльної лексикології. Слово як базова лінгвістична одиниця.	21	4	3			14						
Разом за змістовим модулем 5	21	4	3			14						
Змістовий модуль 6.												
Тема 6. Поняття значення.	22	4	3			15						
Разом за змістовим модулем 6	22	4	3			15						

Змістовий модуль 7.											
Тема 7. Фразеологічні одиниці та їх формування.	23	4	4			15					
Разом за змістовим модулем 7	23	4	4			15					
Змістовий модуль 8.											
Тема 8. Особливості словотвору в італійській мові.	24	4	4		1	15					
Разом за змістовим модулем 8	24	4	4		1	15					
Разом за модуль 2	90	16	14		1	59					
ІНДЗ					2						
Усього годин	180	32	28		2	118					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття про звуковий склад італійської мови. Будова мовленнєвого апарату. Поняття про фонему. Фонетична транскрипція голосних, приголосних (напівприголосних)	3
2	Система голосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських голосних.	3
3	Система приголосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських приголосних.	4
4	Інтонація італійського речення. Ритм та його функції. Особливості мелодійного оформлення фраз різних комунікативних типів.	4
5	Фундаментальні засади порівняльної лексикології. Слово як базова лінгвістична одиниця.	3
6	Поняття значення.	3
7	Фразеологічні одиниці та їх формування.	4
8	Особливості словотвору в італійській мові.	4
	Разом	28

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття про звуковий склад італійської мови. Будова мовленнєвого апарату. Поняття про фонему. Фонетична транскрипція голосних, приголосних (напівприголосних)	14
2	Система голосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських голосних.	15
3	Система приголосних у італійській мові. Диференційні ознаки та фонологічні опозиції італійських приголосних.	15

4	Інтонація італійського речення. Ритм та його функції. Особливості мелодійного оформлення фраз різних комунікативних типів.	15
5	Фундаментальні засади порівняльної лексикології. Слово як базова лінгвістична одиниця.	14
6	Поняття значення.	15
7	Фразеологічні одиниці та їх формування.	15
8	Особливості словотвору в італійській мові.	15
	Разом	118

9. Індивідуальні завдання

- Зробити транскрипцію та вивчити напам'ять вірш Джозуе Кардуччі.
- Написати реферат на одну із запропонованих тем:
 - Проблеми омонімії сучасної італійської мови.
 - Продуктивні способи словотворення в сучасній італійській мові.
 - Вигук у сучасній італійській мові.
 - Функціонування англійських запозичень у сучасній італійській мові.
 - Функціонування та роль синонімів у художньому тексті.
 - Порівняльний аналіз українських та італійських ідіом, що містять назви тварин.
 - Функція метафори в художньому творі.
 - Скорочення та аббревіатури в сучасній італійській мові.
 - Неологізми сучасної італійської мови
 - Явище полісемії: витоки, шляхи розвитку

10. Методи навчання

Практичний (вправи), наочний (таблиці, ілюстрації), словесний (лекції, пояснення, бесіди), конспектування, читання.

12. Засоби оцінювання

Перевірка конспекту лекцій, відповіді на семінарах, перевірка виконаних письмових вправ до семінарських занять, усне опитування, підсумкова контрольна робота, іспит.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

I семестр

Поточне тестування та самостійна робота				ІЗ	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4		
20	20	20	20	20	100

II семестр

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4		
12,5	12,5	12,5	12,5	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Таблиці, опорні конспекти

15. Рекомендовані джерела інформації

1. Манакин В. Н. Сопоставительная лексикология. К. : Знання, 2004. 326 с.
2. Пономаренко О. В. Фонетика італійської мови. К. : ВПЦ "Київський університет", 2003. 76 с.
3. Черданцева, Т. З. Очерки по лексикологии итальянского языка : учеб. пос. М. : ЛКИ, 2007. 192 с.
4. Черданцева, Т. З. Язык и его образы : очерки по итальянской фразеологии. М. : URSS, 2007. 168 с.
5. Alinei M. La struttura del lessico. Bologna: Il Mulino, 1974. 323 p.
6. Bertinetto P. M. Aspetti prosodici della lingua italiana. Padova : Clesp, 1979. 286 с.
7. Calamai S. L'italiano : suoni e forme. Roma : Carocci, 2008. 143 p.
8. Dardano M. Manualetto di linguistica italiana. Bologna: Zanichelli, 1996. 385 p.
9. Dardano M., Trifone P. La lingua italiana. Bologna: Zanichelli, 1985. 463 p.
10. Degani A., Mandelli A. M., Viberti P. G. Il grillo parlante: A. Fonologia. Ortografia. Morfologia. Sintassi. Torino: Società Editrice Internazionale, 2011. 720 p.
11. Marotta G. Aspetti della struttura ritmico-temporale in italiano : studi sulla durata. Pisa : ETS, 1984. 192 p.
12. Mussotto G. Pianeta lingua. Volume C. Fonologia. Ortografia. Lessico. Storia della lingua. Bologna: Alice Edizioni, 2005. 335 p.
13. Ferreri S. Lessico colloquiale: una indagine sul campo. Palermo : Centro di studi filologici e linguistici siciliani, 1983. 117 p.
14. Galli de' Paresi N. Semantica dell'eufemismo : l'eufemismo e la repressione verbale : con esempi tratti dall'italiano contemporaneo. Torino : Giappichelli, 1964. 195 p.
15. Sensini M. La grammatica della lingua italiana. Milano: Arnoldo Mondadori Editore, 2010. 725 p.
16. Serafini M., Arcidiacono L. La struttura della lingua. Milano: Bompiani, 1997. 582 p.